

Politechnika Wrocławska

Wydział Informatyki i Zarządzania

kierunek studiów: Informatyka specjalność: Inżynieria oprogramowania

Praca dyplomowa - magisterska

Predykcja defektów na poziomie metod w celu zredukowania wysiłku związanego z zapewnieniem jakości oprogramowania

Mateusz Kutyba

słowa kluczowe:
pierwsze
drugie
trzecie

krótkie streszczenie:

Bardzo krótkie streszczenie w którym powinno się znaleźć omówienie tematu pracy i poruszanych terminów. Tekst ten nie może być zbyt długi.

opiekun pracy	dr hab. inż. Lech Madeyski		
dyplomowej	Tytuł/stopień naukowy/imię i nazwisko	ocena	podpis

Do celów archiwalnych pracę dyplomową zakwalifikowano do:*

- a) kategorii A (akta wieczyste)
- b) kategorii BE 50 (po 50 latach podlegające ekspertyzie)
- * niepotrzebne skreślić

pieczątka Instytutu, w którym student wykonywał prace

Wrocław 2015

Spis treści

Rozdz	iał 1. Wstęp	1
1.1.	Cel pracy	1
1.2.	Związek z innymi pracami	2
1.3.	Struktura pracy	2
Rozdz	iał 2. Wprowadzenie	3
2.1.	Rola metryk w inżynierii oprogramowania	3
2.2.	Systemy kontroli wersji jako źródło danych o projektach	S
2.3.	Wyciąganie i linkowanie bugów (przeredagować tytuł)	3
	2.3.1. metody	į
2.4.	Sformułowanie problemu	į
	2.4.1. Koszty zapewnienia jakości	3
	2.4.2. Przeznaczenie narzędzi	4
	2.4.3. Wymagania	4
	2.4.4. Ograniczenia dotyczące realizacji	4
	2.4.5. Możliwości realizacji zadań	4
	2.4.6. Metoda oceny	4
Rozdz	iał 3. Omówienie infrastruktury pomiarowej	-
3.1.	Knime	
3.2.	Weka	ŀ
3.3.	AstCompare (roboczo)	Į.
	3.3.1. Wymagania	
	3.3.2. Implementacja	L
	3.3.3. Testowanie i gromadzenie danych	
	3.3.4. Omówienie zebranych danych pomiarowych	6
Rozdz	iał 4. Modele predykcji i ich ewaluacja	7
4.1.	Ocena rozwiązania	8
Rozdz	iał 5. Podsumowanie i propozycja dalszych badań	13
Spis il	ustracji	15
Spis ta	abel	17
Bibliog	grafia	19
Dodat	ek A. Coś dodatkowego	23

Streszczenie po polsku	Streszczenie
	Abstract

Abctract in english

Wstęp

Prawdopodobnie nie istnieją programy wolne od błędów. Z całą pewnością istnieją programy, które zawierają zbyt dużą liczbę błędów. Każdy kto tworzy oprogramowanie chciałby aby było ono wolne od wad. Podstawowym narzędziem pozwalającym na sprawdzenie czy program działa poprawnie są testy. Powstają coraz bardziej wyszukane metody i metodyki testowania oprogramowania, a wszystko po to oprogramowanie działało zgodnie z oczekiwaniami, czyli aby cechowało się wysoką jakością. Testowanie i inspekcje kodu pozwalają zapewnić odpowiednią jakość oprogramowania, ale są kosztowne. Bazując na zasadzie Pareto [10] wiemy, że około 80% defektów pochodzi z 20% modułów [5]. Wiedząc, które moduły należy poddać inspekcji, można znacznie obniżyć ilość pracy potrzebną do znalezienia większości błędów, a co za tym idzie znacząco zmniejszyć koszt takich inspekcji.

Kod źródłowy oprogramowania zazwyczaj składa się z wielu plików, które są organizowane w pakiety (ang. packages). W języku Java pliki zawierają klasy (ang. class), a każda klasa może zawierać metody (ang. method). Istnieje wiele metod predykcji defektów, na różnych poziowach granulacji: od pakietów, przez pliki, klasy, metody, na pojedynczych zmianach (ang. hunk [11,12]) skończywszy [4,8,9,16]. Jak wykazano m.in. w [13] i [20], predykcja błędów na poziomie metod dostarcza dokładniejszych danych na temat lokalizacji błędów, dzięki czemu ich odnajdywanie jest efektywniejsze.

Napisać krótko o metrykach oprogramowania i o znaczeniu dla predykcji.

motywacja; gromadzenie danych (metryk) z projektów jest czasochłonne, wymaga dużo pracy i pobierania projektów, potrzeba stworzenia uniwersalnych rozwiązań służących do tego celu oraz nastawienie na możliwość rozszerzania zestawu narzędzi, które mogą być ze sobą dowolnie zestawiane

Wstępne przeszukiwanie wykazało niewielką ilość źródeł ściśle odpowiadających zagadnieniu predykcji defektów na niskim poziomie granulacji.

1.1. Cel pracy

Celem badań jest stworzenie narzędzi w postaci wtyczek do środowiska KNIME, służących do gromadzenia metryk oprogramowania z systemów kontroli wersji oraz zgromadzenie jak największej ilości metryk w publicznym repozytorium.

Następnym krokiem będzie stworzenie modelu (modeli) predykcji defektów oraz ich ewaluacja.

Stworzenie narzędzi pozwalających na zautomatyzowane gromadzenie metryk z do-

stępnych projektów (na przykład Open Source) pozwoli rozszerzyć publiczne zbiory danych o bardzo dużą liczbę metryk.

Powstanie dzięki temu możliwość tworzenia skuteczniejszych modeli predykcji defektów oprogramowania dzięki: większym zbiorom uczącym; ewaluacji modeli na większych zbiorach danych.

Napisać coś więcej pod kątem zapewnienia jakości, zredukowania wysiłku.

1.2. Związek z innymi pracami

- przegląd literatury (do przeklejenia z SLR)
- uzasadnienie, że nie tworzę czegoś, co wcześniej stworzyli inni
- twórcze wykorzystanie doświadczeń (wyników pracy) innych

1.3. Struktura pracy

Omówienie zawartości rozdziałów

Wprowadzenie

2.1. Rola metryk w inżynierii oprogramowania

zastosowania metryk do różnych celów krótko o rodzajach metryk, do czego można ich użyć

- metryki procesu dają lepsze efekty
- HCM?? [17]
- metryki organizacji nie korelują z błędami [20]
- ważność historycznych metryk [3, 7, 15, 17, 19, 21, 22, 27, 30–33, 36, 38, 41, 42]

2.2. Systemy kontroli wersji jako źródło danych o projektach

jak się wyciąga historie metod (fine-grained metrics)

- C-REX [18]
- BEAGLE [14]
- Kenyon [2]
- APFEL [44]
- Historage [20]
- ChangeDistiller [13]

2.3. Wyciąganie i linkowanie bugów (przeredagować tytuł)

ogólnie o ITS: jira, bugzilla, IBM, ...

2.3.1. metody

- SZZ [40]
- ReLink [43]
- MLink [34]
- HIPIKAT [6]

2.4. Sformułowanie problemu

2.4.1. Koszty zapewnienia jakości

Koszty zapewnienia jakości są prawie proporcjonalne do wielkości modułu [1]. File-level są bardziej efektywne niż package-level [21, 35, 37]. Średnio plik ma 10 metod a błędy są tylko w 1–2 metodach. Method-level [22, 29]

Zmniejszyć koszt, wysiłek to obecnie główny kierunek [1, 23, 26, 28, 39].

2.4.2. Przeznaczenie narzędzi

Przeznaczenie narzędzi, DePress platforma (framework)

2.4.3. Wymagania

Wymagania

2.4.4. Ograniczenia dotyczące realizacji

Ograniczenia dotyczące realizacji (narzucone, założone)

Stworzenie wtyczek do Knime, służących do wyliczania metryk procesu na podstawie danych z systemów kontroli wersji, zgromadzenie metryk z projektów Open Source w repozytorium.

Założenia: wtyczki w środowisku Knime, wykorzystanie istniejących rozwiązań platformy DePress, systemy kontroli wersji: git, svn.

Ograniczenia zakresu tematycznego: badanie tylko projektów pisanych w Java

2.4.5. Możliwości realizacji zadań

Możliwości realizacji zadań - wstępna dyskusja

2.4.6. Metoda oceny

Effort-based evaluation (na polski)

Poddajemy inspekcji 20% LOC albo 20% instrukcji (bo 1 LOC \neq 1 instrukcja) lub poddajemy inspekcji określoną liczbę LOC (stały próg, bo 20% LOC z dużego projektu może być zbyt wiele) — ile % błędów znaleziono

Omówienie infrastruktury pomiarowej

. . .

3.1. Knime

Knime

3.2. Weka

Weka

3.3. AstCompare (roboczo)

AstCompare plugin

3.3.1. Wymagania

3.3.2. Implementacja

3.3.3. Testowanie i gromadzenie danych

Metryki zapoczątkowane przez autorów i zaimplementowane przez poprzednika (Piotr Mitka \cite{Nitka}):

- allMethodHistories
- methodHistories
- authors
- stmtAdded
- \bullet maxStmtAdded
- avgStmtAdded
- \bullet stmtUpdated
- maxsSmtUpdated
- avgStmtUpdated
- stmtDeleted
- maxStmtDeleted
- avgStmtDeleted
- stmtParentChanged
- churn
- maxChurn
- avgChurn
- \bullet decl

- cond
 - Metryki dodane przeze mnie:
- elseAdded
- elseDeleted
- loopsAdded
- loopsUpdated
- loopsDeleted
- variablesAdded
- variablesUpdated
- variablesDeleted
- assigmentsAdded
- assigmentsUpdated
- assigmentsDeleted
- returnsAdded
- returnsUpdated
- returnsDeleted
- nullsAdded
- nullsUpdated
- nullsDeleted
- casesAdded
- casesUpdated
- casesDeleted
- breaksAdded
- breaksUpdated
- breaksDeleted
- objectsAdded
- objectsUpdated
- objectsDeleted
- catchesAdded
- catchesUpdated
- catchesDeleted
- throwsAdded
- throwsUpdated
- throwsDeleted

Dodatkowo zaimplementowano drugie wyjście wtyczki z wszystkimi historiami metod (do linkowania błędów): commit_id, nazwa metody, autor, komentarz, data.

3.3.4. Omówienie zebranych danych pomiarowych

Wymagania dla repozytorium metryk

Struktura danych i zawartość zbioru

Modele predykcji i ich ewaluacja

Wykorzystanie RandomForest [20, 21, 24–26]

Udział % metod z błędami jest niewielki — modele predykcji mają tendencję do wskazywania wszystkich jako 0, bo mało FP — logistic regression tak miało w [20].

Walidacja modelu przez 10-fold cross validation oraz przez testowanie na zbiorze danych z następnego wydania (ang. release).

Wykorzystywane algorytmy:

- RandomForest
- J48
- NaiveBayes
- Bagging
- AdaBoostM1
- RacedIncrementalLogitBoost
- LMT
- BFTree
- RandomTree

Przebadane projekty:

Rys. 4.1. Projekty

robocza tab	elka						
			NCSS	# of methods	Buggy methods	% of buggy	daty
log4j	v_1_2final	v1_2_11	9904	1746	70	4,01%	
ecf	Root_Release_3_0	Root_Release_3_3	63375	12260	174	1,42%	
jdt.debug	R2_0	R3_0	103466	9652	172	1,78%	
ant	ANT_170	ANT_180	56487	9697	296	3,05%	
cassandra	cassandra-1.2.0-rc2	cassandra-2.0.0	93654	15545	557	3,58%	

- NCSS = Non Commenting Source Statements
- pierwszy wiersz w wyniku (Sort by NCSS) polega na posortowaniu metod od najmniejszych i sprawdzaniu ich w tej kolejności
- kolejne wyniki są dla modeli opartych na wymienionych wyżej algorytmach klasyfikacji
- wyniki porównuję głównie na podstawie efektywności znajdowania błędów sortuję wyniki wg prawdopodobieństwa wystąpienia błędu w metodzie (algorytmy

podają zwycięzcę oraz prawdopodobieństwa dla 0 i 1), następnie zliczam ile % błędów zostanie odnalezione przy przeglądaniu 20% kodu w tej kolejności

- wyniki w tabeli poniżej
- przykładowe wykresy efektywności dla 2 projektów poniżej
- na wykresach wybrane 2 projekty które wyszły najgorzej, w pozostałych projektach te krzywe są jeszcze bardziej strome

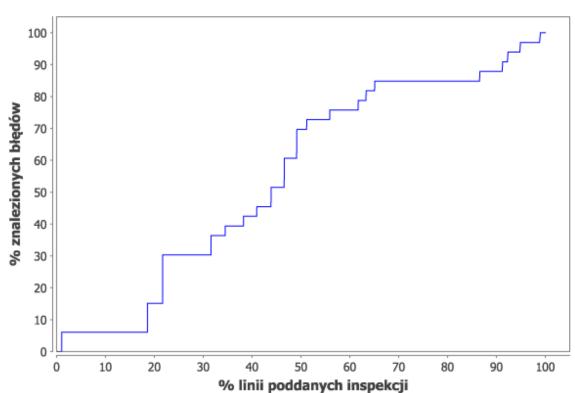
4.1. Ocena rozwiązania

np. Goal-Question-Metric

- Stopień realizacji wymagań funkcjonalnych
- Poprawność rozwiązania (funkcjonowania systemu): weryfikacja (symulacja), testowanie
 - utworzenie nowego modelu predykcji defektów, bazującego na zgromadzonych metrykach w celu weryfikacji przydatności narzędzi i zgromadzonych metryk
- Właściwości (parametry) rozwiązania
- Porównanie z innymi rozwiązaniami

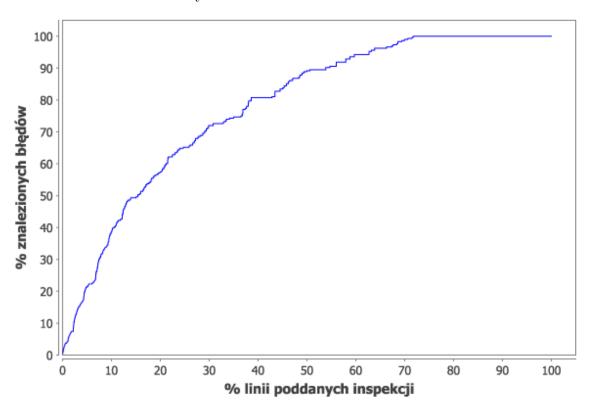
Rys. 4.2. Wyniki

		% of bugs found in 20% of NCSS	Accuracy	Карра	AUC
log4j	Sort by NCSS	9,68	?	?	?
	RandomForest	92,86	0,99	0,81	0,94
	J48	82,86			0,76
	NaiveBayes	71,43	_		0,75
	Bagging	84,29			
	AdaBoostM1	75,71			0,77
	RacedIncrementalLogitBoost	77,14			0,51
	LMT	78,57			0,80
	BFTree	80,00			
	RandomTree	90,00		0,83	
ecf	Sort by NCSS	25,00		?	?
	RandomForest	81,03		0,56	-
	J48	55,17			
	NaiveBayes	50,57			
	Bagging	59,20		0,10	
	AdaBoostM1	62,07			0,73
	RacedIncrementalLogitBoost	58,62			0,67
	LMT	51,72		0,00	0,50
	BFTree	51,72		0,00	0,50
	RandomTree	77,59		0,59	
idt debug	Sort by NCSS	64,53		?	?
Jutiuebug	RandomForest	100,00		-	-
	J48	100,00			
	NaiveBayes	100,00			
	·	100,00			0,80
	Bagging AdaBoostM1	100,00			
	RacedIncrementalLogitBoost	100,00			0,78
	LMT	100,00			0,76
	BFTree	100,00			
	RandomTree			0,49	
ant		100,00 15,15		?	0,73
anı	Sort by NCSS RandomForest	57,43			
	J48	47,30			
	NaiveBayes	31,76			
	Bagging AdaBoostM1	40,54			
		34,12			
	RacedIncrementalLogitBoost	33,11			
	LMT	33,45			
	BFTree	36,82			
	RandomTree	57,77			
cassandra	Sort by NCSS	0,00		?	?
	RandomForest	83,84			
	J48	82,94			
	NaiveBayes	68,04			
	Bagging	74,33			
	AdaBoostM1	79,53			
	RacedIncrementalLogitBoost	79,53			
	LMT	75,04			
	BFTree	85,28			
	RandomTree	91,74	0,96	0,41	0,67

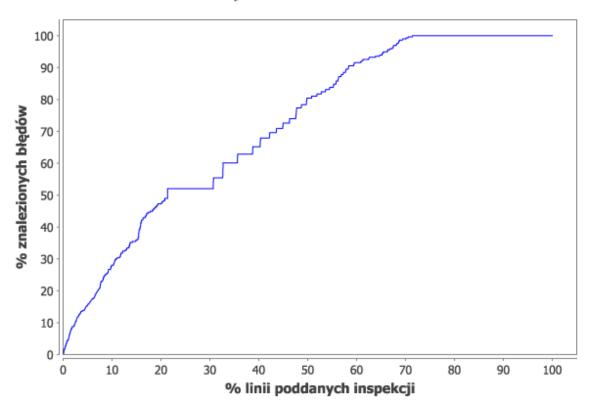

Rys. 4.3. Ant — Sort by NCSS

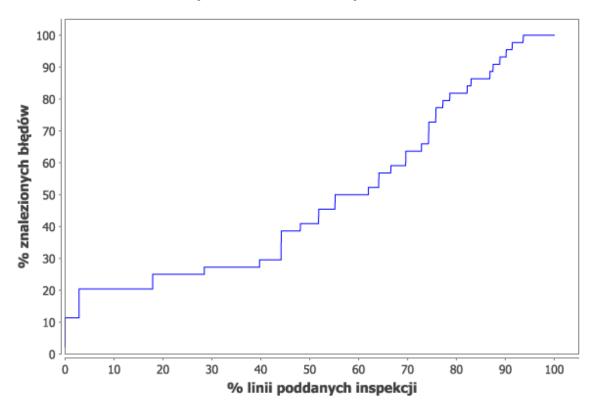
Rys. 4.4. Ant — Random Forest

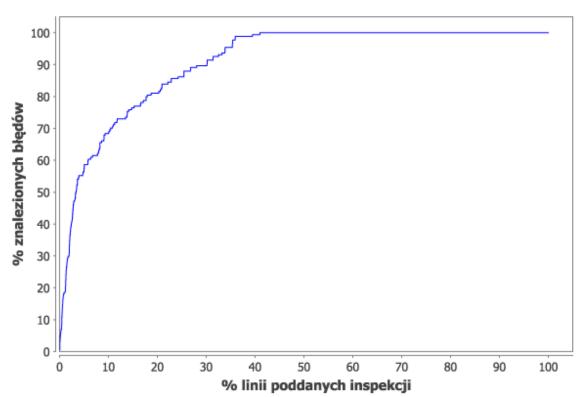

Rys. 4.5. Ant — J48

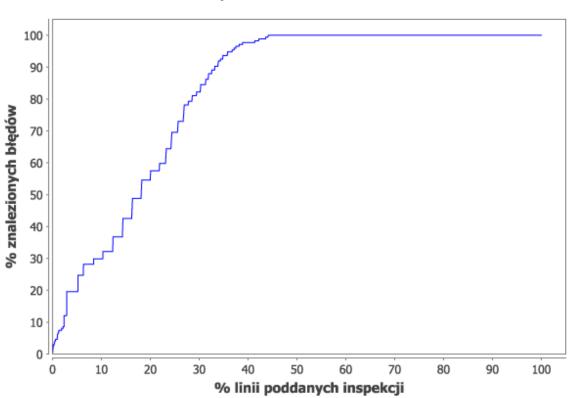
Rys. 4.6. ECF — Sort by NCSS

Rys. 4.7. ECF — Random Forest

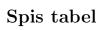

Podsumowanie i propozycja dalszych badań

- ullet Wady, zalety, ograniczenia
- Wnioski
- Zakres zastosowań, rozwój i dalsze badania

Spis ilustracji

4.1	Projekty	7
4.2	Wyniki	9
4.3	Ant — Sort by NCSS	10
4.4	Ant — RandomForest	10
4.5	Ant — J48	11
4.6	ECF — Sort by NCSS	11
4.7	ECF — RandomForest	12
4.8	ECF — J48	12

- [1] Arisholm E., Briand L. C., Johannessen E. B. A systematic and comprehensive investigation of methods to build and evaluate fault prediction models. *Journal of Systems and Software*, 83(1):2–17, 2010.
- [2] Bevan J., Whitehead Jr E. J., Kim S., Godfrey M. Facilitating software evolution research with kenyon. In ACM SIGSOFT Software Engineering Notes, volume 30, pages 177–186. ACM, 2005.
- [3] Bird C., Nagappan N., Murphy B., Gall H., Devanbu P. Don't touch my code!: examining the effects of ownership on software quality. In *Proceedings of the 19th ACM SIGSOFT symposium and the 13th European conference on Foundations of software engineering*, pages 4–14. ACM, 2011.
- [4] Catal C., Diri B. A systematic review of software fault prediction studies. *Expert systems with applications*, 36(4):7346–7354, 2009.
- [5] Concas G., Marchesi M., Murgia A., Tonelli R., Turnu I. On the distribution of bugs in the eclipse system. *Software Engineering, IEEE Transactions on*, 37(6):872–877, 2011.
- [6] Cubranic D., Murphy G. C. Hipikat: Recommending pertinent software development artifacts. In Software Engineering, 2003. Proceedings. 25th International Conference on, pages 408–418. IEEE, 2003.
- [7] Czerwonka J., Das R., Nagappan N., Tarvo A., Teterev A. Crane: Failure prediction, change analysis and test prioritization in practice—experiences from windows. In Software Testing, Verification and Validation (ICST), 2011 IEEE Fourth International Conference on, pages 357–366. IEEE, 2011.
- [8] D'Ambros M., Lanza M., Robbes R. An extensive comparison of bug prediction approaches. In *Mining Software Repositories (MSR)*, 2010 7th IEEE Working Conference on, pages 31–41. IEEE, 2010.
- [9] D'Ambros M., Lanza M., Robbes R. Evaluating defect prediction approaches: a benchmark and an extensive comparison. *Empirical Software Engineering*, 17(4-5):531–577, 2012.
- [10] Endres A., Rombach H. D. A handbook of software and systems engineering: empirical observations, laws and theories. Pearson Education, 2003.
- [11] Ferzund J., Ahsan S. N., Wotawa F. Empirical evaluation of hunk metrics as bug

predictors. In Software Process and Product Measurement, pages 242–254. Springer, 2009.

- [12] Ferzund J., Ahsan S. N., Wotawa F. Software change classification using hunk metrics. In Software Maintenance, 2009. ICSM 2009. IEEE International Conference on, pages 471–474. IEEE, 2009.
- [13] Giger E., D'Ambros M., Pinzger M., Gall H. C. Method-level bug prediction. In Proceedings of the ACM-IEEE international symposium on Empirical software engineering and measurement, pages 171–180. ACM, 2012.
- [14] Godfrey M. W., Zou L. Using origin analysis to detect merging and splitting of source code entities. *Software Engineering, IEEE Transactions on*, 31(2):166–181, 2005.
- [15] Graves T. L., Karr A. F., Marron J. S., Siy H. Predicting fault incidence using software change history. *Software Engineering, IEEE Transactions on*, 26(7):653–661, 2000.
- [16] Hall T., Beecham S., Bowes D., Gray D., Counsell S. A systematic literature review on fault prediction performance in software engineering. *Software Engineering, IEEE Transactions on*, 38(6):1276–1304, 2012.
- [17] Hassan A. E. Predicting faults using the complexity of code changes. In *Proceedings of the 31st International Conference on Software Engineering*, pages 78–88. IEEE Computer Society, 2009.
- [18] Hassan A. E., Holt R. C. C-rex: an evolutionary code extractor for c. In *CSER Meeting*. Citeseer, 2004.
- [19] Hassan A. E., Holt R. C. The top ten list: Dynamic fault prediction. In *Software Maintenance*, 2005. ICSM'05. Proceedings of the 21st IEEE International Conference on, pages 263–272. IEEE, 2005.
- [20] Hata H., Mizuno O., Kikuno T. Bug prediction based on fine-grained module histories. In *Proceedings of the 2012 International Conference on Software Engineering*, pages 200–210. IEEE Press, 2012.
- [21] Kamei Y., Matsumoto S., Monden A., Matsumoto K.-i., Adams B., Hassan A. E. Revisiting common bug prediction findings using effort-aware models. In *Software Maintenance* (ICSM), 2010 IEEE International Conference on, pages 1–10. IEEE, 2010.
- [22] Kim S., Zimmermann T., Whitehead Jr E. J., Zeller A. Predicting faults from cached history. In *Proceedings of the 29th international conference on Software Engineering*, pages 489–498. IEEE Computer Society, 2007.
- [23] Koru A. G., El Emam K., Zhang D., Liu H., Mathew D. Theory of relative defect proneness. *Empirical Software Engineering*, 13(5):473–498, 2008.
- [24] Lessmann S., Baesens B., Mues C., Pietsch S. Benchmarking classification models for software defect prediction: A proposed framework and novel findings. Software Engineering, IEEE Transactions on, 34(4):485–496, 2008.
- [25] Liaw A., Wiener M. Classification and regression by randomforest. R news, 2(3):18-22, 2002.
- [26] Mende T., Koschke R. Effort-aware defect prediction models. In Software Maintenance and Reengineering (CSMR), 2010 14th European Conference on, pages 107–116. IEEE, 2010.
- [27] Meneely A., Williams L., Snipes W., Osborne J. Predicting failures with developer

networks and social network analysis. In *Proceedings of the 16th ACM SIGSOFT International Symposium on Foundations of software engineering*, pages 13–23. ACM, 2008.

- [28] Menzies T., Milton Z., Turhan B., Cukic B., Jiang Y., Bener A. Defect prediction from static code features: current results, limitations, new approaches. *Automated Software Engineering*, 17(4):375–407, 2010.
- [29] Mizuno O., Kikuno T. Training on errors experiment to detect fault-prone software modules by spam filter. In *Proceedings of the the 6th joint meeting of the European software engineering conference and the ACM SIGSOFT symposium on The foundations of software engineering*, pages 405–414. ACM, 2007.
- [30] Mockus A. Organizational volatility and its effects on software defects. In *Proceedings* of the eighteenth ACM SIGSOFT international symposium on Foundations of software engineering, pages 117–126. ACM, 2010.
- [31] Moser R., Pedrycz W., Succi G. A comparative analysis of the efficiency of change metrics and static code attributes for defect prediction. In *Software Engineering*, 2008. ICSE'08. ACM/IEEE 30th International Conference on, pages 181–190. IEEE, 2008.
- [32] Nagappan N., Ball T. Use of relative code churn measures to predict system defect density. In *Software Engineering*, 2005. ICSE 2005. Proceedings. 27th International Conference on, pages 284–292. IEEE, 2005.
- [33] Nagappan N., Murphy B., Basili V. The influence of organizational structure on software quality: an empirical case study. In *Proceedings of the 30th international conference on Software engineering*, pages 521–530. ACM, 2008.
- [34] Nguyen A. T., Nguyen T. T., Nguyen H. A., Nguyen T. N. Multi-layered approach for recovering links between bug reports and fixes. In *Proceedings of the ACM SIGSOFT* 20th International Symposium on the Foundations of Software Engineering, page 63. ACM, 2012.
- [35] Nguyen T. H., Adams B., Hassan A. E. Studying the impact of dependency network measures on software quality. In *Software Maintenance (ICSM)*, 2010 IEEE International Conference on, pages 1–10. IEEE, 2010.
- [36] Pinzger M., Nagappan N., Murphy B. Can developer-module networks predict failures? In *Proceedings of the 16th ACM SIGSOFT International Symposium on Foundations of software engineering*, pages 2–12. ACM, 2008.
- [37] Posnett D., Filkov V., Devanbu P. Ecological inference in empirical software engineering. In *Proceedings of the 2011 26th IEEE/ACM International Conference on Automated Software Engineering*, pages 362–371. IEEE Computer Society, 2011.
- [38] Rahman F., Devanbu P. Ownership, experience and defects: a fine-grained study of authorship. In *Proceedings of the 33rd International Conference on Software Engineering*, pages 491–500. ACM, 2011.
- [39] Rahman F., Posnett D., Hindle A., Barr E., Devanbu P. Bugcache for inspections: hit or miss? In *Proceedings of the 19th ACM SIGSOFT symposium and the 13th European conference on Foundations of software engineering*, pages 322–331. ACM, 2011.
- [40] Śliwerski J., Zimmermann T., Zeller A. When do changes induce fixes? *ACM sigsoft software engineering notes*, 30(4):1–5, 2005.
- [41] Weyuker E. J., Ostrand T. J., Bell R. M. Do too many cooks spoil the broth? using

the number of developers to enhance defect prediction models. *Empirical Software Engineering*, 13(5):539-559, 2008.

- [42] Wolf T., Schroter A., Damian D., Nguyen T. Predicting build failures using social network analysis on developer communication. In *Proceedings of the 31st International Conference on Software Engineering*, pages 1–11. IEEE Computer Society, 2009.
- [43] Wu R., Zhang H., Kim S., Cheung S.-C. Relink: recovering links between bugs and changes. In *Proceedings of the 19th ACM SIGSOFT symposium and the 13th European conference on Foundations of software engineering*, pages 15–25. ACM, 2011.
- [44] Zimmermann T. Fine-grained processing of cvs archives with apfel. In *Proceedings of the 2006 OOPSLA workshop on eclipse technology eXchange*, pages 16–20. ACM, 2006.

 $\begin{array}{c} {\rm Dodatek} \ {\bf A} \\ {\rm Co\acute{s} \ dodatkowego} \end{array}$